

Hakijat YY Oy ja XX

Vireille 05.09.2022

Annettu 29.11.2022

Asian tausta

Hakemus koskee keksintöä...

Työntekijä on tehnyt keksintöilmoituksen työnantajalle. Työnantaja on ilmoittanut ottavansa kaikki oikeudet keksintöilmoituksessa ilmoitettuun keksintöön. Työnantaja sekä keksinnön keksijä ovat jättäneet lausuntopyynnön yhdessä.

Asian käsittely

Hakemus

Vaatimukset

Hakijat ovat pyytäneet työsuuhdeksintölautakuntaa antamaan lausunnon siitä, onko kysymyksessä työsuuhdeksintö.

Perusteet

YY on toiminut XX Oy:n (myöhemmin XX) työntekijänä 02.02.1999 lähtien. Vuodesta 2017 lähtien YY on toiminut kehityspäällikkönä, jonka työtehtäviin on kuulunut myynnin muun muassa uusien palveluiden ja liiketoimintojen kartoittaminen. YY:n työsuuhde jatkuu edelleen. YY on toiminut usean vuoden ajan jäsenenä XX:n Product Development Project Portfolio review -ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on käydä läpi uusia tuoteideoita, saattaa ne kehitysprojekteiksi ja lanseerata edelleen valmiiksi tuotteiksi. YY on tässä roolissa tuonut uusia projektiaihiota, jotka ovat johtaneet myyntituotteiksi. YY:n työtehtävät ovat keskittyneet samalle liiketoiminnan osa-alueelle mitä koskevasta keksinnöstä on nyt kysymys – ...liittyvät tuotteet.

Tämän edellä mainittuun ryhmään kuulumisen aikana) aikana YY on keksinyt uudenlaisen ... Keksijä on 25.03.2022 tehnyt työnantajalle työsuuhdeksintölain mukaisen ilmoituksen keksinnöstä. XX on 29.06.22 ilmoittanut YY:lle, että työnantaja työsuuhdeksintölain 6 §:n mukaisesti ottaa kaikki oikeudet keksintöilmoituksessa ilmoitettuun keksintöön.

Hakijoilla on eriävä näkemys siitä, onko kyseessä työsuuhdeksintölain 4 §:n 1 momentin niin sanotun A-luokan vai 2 momentin B-luokan keksinnöstä. YY katsoo, että keksintö kuuluu B-luokkaan. XX puolestaan katsoo keksinnön kuuluvan A-luokkaan.

Työsuhdekeksintölautakunnan ratkaisu

Keksintöluokka

Hakijoiden kysymys 1

Asiassa on riidatonta, että YY on tehnyt keksinnön toimiessaan työsuhteessa ja että keksintö on liittynyt läheisesti työnantajan toimialaan. Työntekijä on tehnyt ilmoituksen keksinnöstä työnantajalle, joka on ilmoittanut ottavansa oikeuden keksintöön.

A-luokan keksintö tarkoittaa, että keksintö on syntynyt työntekijälle kuuluvien työtehtävien täyttämiseksi tapahtuvan toiminnan tuloksena tai olennaisesti käyttäen hyväksi työnantajan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen liikkeessä tai laitoksessa saavutettuja kokemuksia. Työnantajalla on oikeus saada kaikki oikeudet keksintöön.

B-luokan keksintö tarkoittaa, että keksintö on syntynyt muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa yhteydessä työsuhteeseen. Näissä tilanteissa työnantaja on oikeutettu saamaan keksintöön käyttöoikeuden, mutta ei muita oikeuksia.

Työsuhdekeksintölain 4 § mukaan, jos keksintö on syntynyt työntekijälle kuuluvien työtehtävien täyttämiseksi tapahtuvan toiminnan tuloksena tai olennaisesti käyttämällä hyväksi työnantajan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen liikkeessä tai laitoksessa saavutettuja kokemuksia (A-luokan keksintö), työnantajalla on oikeus, jos keksinnön hyväksikäyttö kuuluu työnantajan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toiminta-alaan, saada kokonaan tai osittain oikeus keksintöön. Jos keksintö on syntynyt työntekijälle työssä tarkemmin määrätyn tehtävän tuloksena, työnantajalla on edellä tarkoitettu oikeus, vaikkei keksinnön hyväksikäyttö kuulu työnantajan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toiminta-alaan.

Jos kysymyksessä on keksintö, jonka hyväksikäyttö kuuluu työnantajan tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toiminta-alaan mutta joka on syntynyt muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa yhteydessä työsuhteeseen, työnantaja on oikeutettu saamaan käyttöoikeuden keksintöön (B-luokan keksintö).

XX konserni toimii neljällä liiketoiminta-alueella, joita ovat Konserniin kuuluu myös ZZ Oy, jonka tuotekategoriaan kuuluu muun muassa ...valmistus. Näistä esimerkkinä on ...

YY on työsuhteen aikana keksinyt uudenlaisen ...

Koska kyseessä on ... , on keksintö tämän osalta kiistatta osa työnantajan liiketoiminta-alaa.

YY:lla on pitkän työuran aikana ollut useita työtehtäviä, joista ainakin osa on koskenut suoraanmyyntiä ja kehittämistä. YY on toiminut kehityspäällikkönä, jonka työtehtäviin kuuluvat myyntityön lisäksi muun muassa uusien palveluiden ja liiketoimintojen kartoittaminen. YY on toiminut usean vuoden ajan jäsenenä XX Product Development ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on käydä läpi uusia tuoteideoita, saattaa ne kehitysprojekteiksi ja lanseerata valmiiksi tuotteiksi. YY on tuonut uusia

projektiainvitoita, jotka ovat johtaneet myyntituotteiksi. YY on tehnyt hakemuksessa tarkoitetun keksinnön lisäksi myös muita ... liittyviä keksintöilmoituksia.

YY:m mukaan keksintö ei ole syntynyt työssä annetun tarkemmin määrätyn tehtävän tuloksena. YY on toiminut useamman vuoden ajan XX:n tuotekehitysprojektissa ennen keksinnön tekemistä.

Työsuhtekeksintölain esitöissä todetaan että "[e]dellytyksenä ei ole, että työntekijän tehtänä olisi nimenomaan ollut keksintö- ja kehitystoiminnan tahi juuri keksinnön tarkoittaman ongelman ratkaisu. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat edelleen ne tapaukset, jolloin keksintö ei tosin ole syntynyt nimenomaan mainitun toiminnan tuloksena, mutta syntymiseen ovat kuitenkin olennaisesti vaikuttaneet työnantajan yrityksessä saatetut kokemukset...".¹

Peruslähdekohtana työkeksintölaissa on oletamus, että työnantaja voi tosiasiallisesti hyödyntää keksintöä. Keksinnön katsotaan näin tulevan nopeammin ja tehokkaammiin käyttöön sekä hyödyttävän sekä keksijää että työnantajaa. Yleisesti keksintö ei kuuluisi työnantajan toiminta-alaan, jos kaikki keksinnön mahdolliset käyttötavat poikkeaisivat työnantajan normaalista toiminnasta. Toiminta-alaan kuulumisen ei kuitenkaan voida edellyttää, että työnantajan normaaliin aikaisempaan toimintaan kuuluisivat kaikki tai edes useimmat keksinnön hyväksikäyttömuodot. Keksinnön voidaan katsoa kuuluvan työnantajan toiminta-alaan, jos työnantaja voi jollakin tavalla käyttää keksintöä hyväkseen.

Ottaen huomioon, että YY on toiminut työnantajan määrittämän kehitysyksikön toiminnassa useamman vuoden, voidaan katsoa, että nyt kyseessä oleva keksintö on syntynyt työntekijälle kuuluvien oleellisten työtehtävien täyttämiseksi tapahtuvan toiminnan tuloksena. Liiketoiminnan kehittämistoimen voidaan katsoa jo itsessään vaativan nykyisten liiketoiminta-alueiden laajentamista tavalla, jota yritys ei ole käyttänyt aiemmin. Keksinnössä olevien komponenttien ... voidaan katsoa olevan siinä määrin tavanomaisessa käyttöyhteydessä XX:n toimintaan, että keksintöä ei voida pitää XX:n liiketoiminta-alaa laajentavana.

Työsuhtekeksintölkautakunnan lausunto

Työsuhtekeksintölkautakunta katsoo, että ottaen huomioon työntekijän pitkän työuran sekä työtehtävät, ovat työntekijän työnantajan palveluksessa saavuttamat kokemukset työsuhtekeksintölain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla olennaisesti vaikuttaneet kysymyksessä olevan keksinnön syntymiseen. Keksintö kuuluu oleellisilta osin työnantajan liiketoiminta-alaan.

Täten keksintö kuuluu työsuhtekeksintölain 4 §:n mukaiseen A-luokkaan. Työnantajalla on oikeus ottaa kaikki työntekijän keksintöilmoituksessa mainitsemaa keksintöä koskevat oikeudet.

¹ HE 56/1967 s.4

Eero Mantere
Lautakunnan puheenjohtaja